

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.21.650/2016/4.

A tanács tagjai: . Kollár Márta a tanács elnöke
Tamáné dr. Nagy Erzsébet előadó bíró
. Puskás Péter bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Krizsa és Kocsis Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Krizsa Lajos Vendel ügyvéd

Az alperesek: I. rendű
II. rendű

Az I. rendű alperes képviselője:
. Mikle Sándor jogtanácsos

A II. rendű alperes képviselője:
Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Waldmann Gábor ügyvéd

A per tárgya: referenciaadat törlése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Törvényszék
5.Pf.21.584/2015/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Járásbíróság
14.P.21.145/2015/18.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság 18. sorszámú ítéletét megváltoztatja, és a felperes keresetét elutasítja.

- Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint együttes elsőfokú, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

- Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 94.000 (kilencvennégyezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2009. június 17. napján a D. A. Kft. autókereskedéstől meg kívánta vásárolni a forgalmi rendszámú Mercedes-Benz CDI típusú gépjárművet 8.200.000 forint vételárért. A felperes ennek érdekében finanszírozási kérelmet nyújtott be a II. rendű alpereshez, amely 2009. június 19. napján kötött gépjármű vásárlási hitelszerződés alapján 5.200.000 forint hitelt nyújtott a felperes részére havi fix deviza konstrukció megnevezésű hitel formájában.

A II. rendű alperes 2014. szeptember 24-én kelt levelével a Központi Hitelinformációs Rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény (KHR tv.) 15. § (3) bekezdése alapján felhívta a felperes figyelmét arra, hogy amennyiben a szerződésben foglalt fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, úgy 30 napon belül a II. rendű alperes a Központi Hitelinformációs Rendszer részére adatszolgáltatási kötelezettségét teljesíteni fogja. A II. rendű alperes 2014. október 28. napján adta át a felperes referencia adatait az I. rendű alperes részére. A felperes 2014. november 6-án kelt levelében az I. rendű alperesnél ügyfélkifogással élt, amelyet az I. rendű alperes a II. rendű alperes részére továbbított. A II. rendű alperesnek az volt az álláspontja, hogy a KHR részére történő adatszolgáltatása KHR tv. 11. § (1) bekezdésében foglaltak szerint történt és az jogszerű volt.

- [2] A felperes 2014. december 19-én postára adott keresetlevelére vonatkozóan az elsőfokú bíróság ítéletet hozott, amelyet a másodfokú bíróság 4.Pf.20.660/2015/4. számú végzésével hatályon kívül helyezett és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára utasította.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [3] A felperes módosított kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest, hogy nyilvántartásaiból a felperes által kötött HIT1508609 számú szerződéssel kapcsolatos, a KHR tv. mellékletének II. fejezete 1.1.-1.2. pontja szerinti referenciaadatait törölje, másodlagosan pedig az 1.2. pont szerinti referenciaadatok törlését és a II. rendű alperes ennek tűrésére kötelezését kérte. A kérelmét a KHR tv. 5. § (2) bekezdés a) pontjára, 9. § (1) bekezdésére, 11. § (1) bekezdésére, valamint 17.

§ (1)-(2) bekezdésére alapította. Állította, hogy a referenciaadatok átadásakor a II. rendű alperes által később elvégzett elszámolást követően nem volt tartozása a felperesnek, így nem volt jogszerű az adatátadás.

- [4] A II. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az adatok átadásakor fennálltak annak törvényi feltételei. Az elszámolási törvény (2014. évi XL. törvény) alapján a szerződés részleges érvénytelensége következtében a felperes részére valóban túlfizetés volt megállapítható, de az adatok átadásakor fennálló állapotnak kellett megfelelnie a II. rendű alperes eljárásának. A II. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy nem volt mérlegelési lehetősége a referenciaadatok átadását illetően. A felperes már 2014. július 26. napjától késedelembe esett és a késedelem összege meghaladta a legkisebb összegű havi minimálbér összegét és 90 napot meghaladó késedelem állott fenn. Egyébként a hitelszerződés felmondás folytán 2014. október 21-én megszűnt, a felperesnek milliós összegű tartozása maradt fenn.
- [5] Az I. rendű alperes ellenkérelmében előadta, hogy csak a KHR tv.-ben meghatározott esetekben törölheti vagy módosíthatja a felperes által vitatott referenciaadatokat. A felperes által hivatkozottak alapján való törlés a bíróság hatáskörébe tartozik.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárást követően kötelezte az I. rendű alperest, hogy a II. rendű alperes által 2014. október 28. napján a HIT1508609 számú hitelszerződéshez kapcsolódóan a felperesre vonatkozóan közölt referenciaadatokat törölje. A II. rendű alperest a referenciaadatok törlésének túrására kötelezte.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a perben a II. rendű alperest terhelte annak bizonyítása, miszerint a felperesnek a referenciaadatok átadásakor az előírt 101.500 forintot meghaladó tartozása fennállt a II. rendű alperessel szemben több mint 90 napon keresztül. A II. rendű alperes a bíróság felhívására közölte, hogy a felperesnek 2014. július 26-án, figyelemmel az árfolyamrésre vonatkozó szerződési kikötés, valamint az egyoldalú szerződésmódosítás lehetőségét tartalmazó szerződési kikötések semmisségére és az elszámolásra való hatására 325.534 forint túlfizetése volt. Az elsőfokú bíróság szerint a részleges érvénytelenség nem jelenti azt, hogy az csak azt megállapító jogszabály hatályba lépésével következett be, a részleges érvénytelenség a szerződéskötéskor már fennállott. A kifejtettekre tekintettel a referenciaadatok átadására vonatkozó feltételek 2014. október 28. napján nem állottak fenn.

- [8] Az elsőfokú ítélet ellen a II. rendű alperes nyújtott be fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és helyes az érdemi döntése is. A másodfokú bíróság annyiban pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolását, hogy a felek szerződésére, figyelemmel a 2009. június 19-i szerződéskötésre az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezései irányadók. A másodfokú bíróságnak is az volt az álláspontja, hogy a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH.2. tv.) rendelkezései alapján az érvénytelen szerződési kikötések mellőzésével a fogyasztók javára túlfizetés keletkezett, ezeket kellett a pénzügyi intézményeknek a fogyasztókkal elszámolniuk. A DH.2. tv. 5. §-ához fűzött indokolás alapján olyan helyzetet kell az elszámolás időpontjában teremteni, mintha a túlfizetéseket ezek bekövetkezése időpontjában a fogyasztó előtörlesztésként teljesítette volna. A 6/2013. PJE határozat 5. pontjából is az szűrhető le, hogy a fogyasztókat olyan helyzetbe kellett hozni, mint a velük szemben alkalmazott tisztességtelen szerződési kikötéseket nem alkalmazta volna a pénzügyi intézmény, tehát a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettség az első törlesztőrészlettől kezdve volt átszámolandó, ezt támasztja alá az 54/2014. (X.10.) MNB rendelet 5. §-a is az elszámolás módszertanát illetően. Ebből következően a DH.2. tv. szabályainak figyelembe vétele nem visszamenőleges jogalkalmazást jelent, ahogy arra a II. rendű alperes utalt, hanem a szerződés megkötése időpontjában fennálló részleges érvénytelenségnek a kiküszöbölését. Azt kellett tehát vizsgálni, hogy az adatátadásakor a KHR tv. 11. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek fennálltak-e, a felperesnek a referenciaadatok átadásakor 101.500 forintot meghaladó tartozása állott-e fenn a II. rendű alperessel szemben több mint 90 napon keresztül folyamatosan. A referenciaadatok átadásakor az elszámolásra tekintettel a felperesnek nem volt hátralékos tartozása, sőt 2014. július 26-án 325.534 forint túlfizetése volt. Miután a referenciaadatok átadására jogszerűen nem kerülhetett sor, így megalapozott a felperes kereseti kérelme az adatok törlését illetően.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [9] A jogerős ítélettel szemben a II. rendű alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A II. rendű alperes szerint a jogerős ítélet sérti az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét, a KHR tv. 11. § (1) bekezdését, valamint a Pp. 163. §-át és 206. §-át, illetve az 54/2014. (XII.10.) MNB rendelet 6. §-át is. A KHR tv. 11. § (1) bekezdése alapján a referenciaadat-szolgáltatónak kötelezettsége keletkezik a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére a referenciaadatok átadására, ha a fél szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének oly módon nem tesz eleget, hogy a lejárt

és meg nem fizetett tartozásának összege meghaladja a késedelembe esés időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálbért és ezen minimálbér összeget meghaladó késedelem folyamatosan, több mint 90 napon keresztül fennáll. A felperes részéről az utolsó befizetés 2014. július 7-én történt meg, a felperes a 2014. július 25-én esedékes törlesztőrészletet nem fizette meg, így 2014. július 26-án késedelembe esett, ezt követően sem történt meg befizetés a felperes részéről. A tartozás meghaladta a legkisebb összegű havi minimálbér összegét és miután további befizetés nem történt, így a 90 napos késedelem 2014. október 23. napján beállt, ezt követően 2014. október 28-án került sor az adatok átadására, erről a II. rendű alperes levelében értesítette a felperest. A felperes a folyószámla egyeztető tartalmát nem is kifogásolta a perben és azt sem állította, hogy 2014. július 7. napja után történt volna a részéről befizetés. A jelen perben a bíróság kizárólag azt vizsgálhatja, hogy az alperesek a KHR tv.-ben foglalt kötelezettségeiknek eleget tettek-e, annak megfelelően jártak-e el. A bíróságnak nem volt joga a felülvizsgált elszámolás adatai alapján a felperes késedelmét utólagosan meg nem történtté tenni. Az Alaptörvény II. rendű alperes által felhívott rendelkezései tiltják a visszamenőleges jogalkotást, illetve jogalkalmazást. A felperes igénye akkor lenne megalapozott, ha nem 2014. július 26-ára, hanem 2015. február 1. napjára, az elszámolás értéknapjára vonatkozóan nem lenne tartozása, illetve túlfizetésbe került volna. A II. rendű alperesnek amikor az adatátadásról határozott, nem kellett számolnia azzal, hogy jogszabályváltozásra tekintettel a felperessel való elszámolás folytán bizonyos időszakra a felperes túlfizetésbe kerül. A felperes általa sem vitatottan jelenleg is tartozik az alperesi társaságnak a jogszabályban meghatározott összeghatár feletti összeggel. A referenciaadatok törlése esetén a nyilvántartás elveszti funkcióját, hiszen úgy tűnne, hogy a felperesnek a perrel érintett szerződésből eredően nincs késedelve, ezzel szemben a tartozása meghaladja a 3.000.000 forintot, a szerződés a nem teljesítése miatt került felmondásra. A II. rendű alperes hivatkozott a 133/2012. BH jogesetre és arra, hogy az 54/2014. (XII.10.) MNBrendelet szabályozása is a II. rendű alperes jogi álláspontját támasztja alá. Az a körülmény, hogy a pénzügyi intézménynek elszámolási kötelezettsége van és esetleg az elszámolt egyenleg túlfizetést mutat nem változtat a múltbéli eseményeken, például a szerződés korábbi felmondásán. Kizárólag az elszámolás értéknapjára vonatkozó egyenleget kell módosítani a tisztességtelen hatások miatti túlfizetéssel. Az 54/2014. (XII.10.) MNB rendelet 6. § (2) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy azon elszámolási időszakban, amelyben az eredeti fogyasztói kölcsönszerződés alapján a fogyasztó késedelembe esett, az átszámított fogyasztói kölcsönt is késedelmesnek kell tekinteni, függetlenül az esetleges túlfizetéstől.

[10] A felperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme megalapozott.
- [12] A jogerős ítéletet hozó bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a jogi következtetései azonban nem helytállóak. A jelen perben annak eldöntése volt szükséges, hogy 2014. július 26-án fennálló hátralékra figyelemmel a II. rendű alperes a KHR tv. 11. § (1) bekezdésében foglaltak szerint jogszerűen továbbította-e a felperes referenciaadatait. Az eljáró bíróságok ezzel kapcsolatban azt a jogi álláspontot foglalták el, hogy miután a DH.2. tv. 5. § (2) bekezdése értelmében a fogyasztó követelését úgy kell kiszámítani, mintha a túlfizetéseket a túlfizetés időpontjában előtörlesztésként teljesítette volna, ebből az következik, hogy a 2014. július 26-i időpontra vonatkozóan az elszámolás részadatai alapján kell vizsgálni azt, hogy a felperesnek a KHR tv. 11. § (1) bekezdésében foglalt mértékű tartozása fennállott-e, illetve a II. rendű alperes az ott megjelölt 90 nap elteltével továbbította-e az adatait 2014. október 28-án az I. rendű alperes részére. A II. rendű alperes ebben a körben hivatkozott a 54/2014. (XII.10.) MNB rendelet 6. § (2) bekezdésére, amely szerint azon elszámolási időszakban, amelyben az eredeti fogyasztói kölcsönszerződés alapján a fogyasztó késedelme esett az átszámított fogyasztói kölcsönt is késedelmesnek kell tekinteni, függetlenül az esetleges túlfizetéstől. A felperes ugyanakkor felülvizsgálati ellenkérelmében utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság a 3019/2017. (II.17.) AB határozatában foglalkozott az említett rendelet 6. § (2) bekezdésének alkalmazhatóságával és indokolásában úgy foglalt állást, hogy a támadott rendelkezésnek kizárólag az elszámolás mint pénzügyi mechanizmus szempontjából lehet és van jelentősége (45. pont). Az eljáró bíróságoknak tehát a Kúria álláspontja szerint azt kellett vizsgálniuk, hogy mi az elszámolás, az esetleges túlfizetés jogi hatása az azt megelőzően történt polgári jogi eseményekre mint pl. a késedelembe esés vagy a felmondás.
- [13] Az AB határozat 46. pontja is leszögezte, hogy az előírások célja a fogyasztói túlfizetés összegének meghatározása, nem pedig az elszámolást megelőzően bekövetkezett jogi tények jogszerűségének a minősítése. A fogyasztó, illetve a pénzügyi intézmény közötti egyes jogi eseményeket a polgári jogi szabályai szerint kell megítélni. A DH.2. tv már címében is utal arra, hogy a pénzügyi intézmény és a fogyasztó közötti fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozó elszámolás szabályairól rendelkezik. Az eljáró bíróságok által a jogi indokolásuk alapjául tett szabályt, azt, hogy a túlfizetést az egyes törlesztési időpontra vetítve kell megállapítani mintha előtörlesztést teljesített volna a fogyasztó, e törvény a 4. pontban, az elszámolási szabályok között tartalmazza. Az 5. pont 6. § (5) bekezdése egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a fogyasztói követelés elszámolását az e törvényben és az MNB említett

rendeletében meghatározott időpontokkal kell elvégezni. A Kúria szerint a kifejtettek közül az következik, hogy az egyes törlesztőrészletekre való elszámolás csak egy elszámolási technika, módszertan, amelyet a pénzügyi intézménynek kötelezően követnie kell, a fogyasztónak azonban joga a beszámításra vagy megszűnt jogviszony esetében a túlfizetése visszatérítésére csak az elszámolási értéknapi vetített állapothoz képest keletkezett. Az elszámolás eredményeképpen a pénzügyi intézménynek 2015. február 1. napjára, az elszámolás értéknapjára kellett kimutatnia, hogy mennyi a fogyasztó tartozása, illetve van-e túlfizetése. Rendszeresen megtörtént tehát- ahogy a felperes esetében is - hogy egyes törlesztési időpontokat illetően az elszámolás túlfizetést mutatott, de a fizetési kötelezettség teljesítésének teljes elmaradása miatt az elszámolási értéknapi a fogyasztónak már jelentős tartozása halmozódott fel a részlegesen érvénytelen szerződési rendelkezések figyelmen kívül hagyása és az egyes időintervallumokban fennálló túlfizetése ellenére is.

- [14] A Kúriának tehát az a jogi álláspontja, hogy a DH.2. tv. alapján az elszámolási értéknapi vonatkozóan kell vizsgálni a túlfizetés fennállásának tényét és ez teremtett volna jogot a felperesnek arra, hogy a referencia adatai nyilvántartásból való törlését kérje. A referencia adatok átadását a KHR. tv. a hitelezési kockázatról való tájékozódás miatt írja elő. Ha a felperesnek az elszámolás alapján nincs tartozása vagy túlfizetése van, nyilvánvalóan nem jelent hitelezési kockázatot a vele való újabb ügyletkötés. Ennyiben tehát a DH.2 tv.-nek lehet hatása a KHR tv. szerint nyilvántartott adatok törlésére, hiszen bár az adatátadás ebben az esetben is jogszerűnek minősül a II. rendű alperes részéről, a felperes figyelemmel arra, hogy az értéknapi elszámolt időszakra vonatkozóan tartozása nem állott fenn, alappal kérhetné azt, hogy a nyilvántartásból ezen hitelszerződéssel kapcsolatban töröljék az adatait. A Kúria szerint a IIr. alperes azonban megalapozottan hivatkozott a perben arra, hogy ezt a kivételes esetet leszámítva a jogszabályváltozás és az utólagos elszámolás miatt keletkezett túlfizetés ténye nem vezethet oda, hogy ez az elszámolást megelőzően a jogszabályoknak megfelelően megtörtént polgári jogi aktusokat visszamenőleg érvénytelenítse, meg nem történtté tegye, ahogy azt a felperes a keresetében kérte. Az Alkotmánybíróság említett határozata is azt idézte a DH.2. tv. indoklásából, hogy "az elszámolás a törvény alapján a jelenben történő korrekció".
- [15] Ténykérdés, hogy a felperes, általa sem vitatottan utoljára 2014. július 7-én teljesített törlesztést a perbeli szerződésre vonatkozóan. A felperes ugyan állította, hogy a törlesztőrészletek összegével kapcsolatban vitában volt a II. rendű alperessel, ez azonban nem mentesítette az alól, hogy a törlesztőrészletnek legalább az általa jogosnak vélt részét folyamatosan, az előírt

időpontokban megfizesse. A felperesnek az elszámolás értéknapián több mint 3.000.000 forint tartozása állott fenn a perbeli ügylettel kapcsolatban. A Kúria álláspontja szerint tehát a felperes polgári jogi késedelmét, szerződésszegését az egyes időintervallumokra fennálló esetleges túlfizetése nem menti ki. Ezt az álláspontot erősíti a DH.2. tv. 7. § (3) bekezdése is, amely azt az esetet modellezi, amikor a kölcsönszerződésből eredő követelést a pénzügyi intézmény már követeléskezelőnek adta át. Bár az elszámolás eredményeképpen az állapítható meg, hogy a fogyasztónak van követelése, tehát túlfizetése áll fenn, a (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a visszatérítésre a követeléskezelő köteles, amely majd a kifizetett összeg megtérítését igényelheti az elszámolásra köteles pénzügyi intézménytől. A fogyasztó a DH.2. tv alapján ilyen esetben is csak a túlfizetése megtérítésére jogosult, azt nem igényelheti, hogy a pénzügyi intézmény a követelésének a követeléskezelőhöz való átadását tegye meg nem történtté.

[16] A kifejtettek alapján a jogerős ítélet az elsőfokú ítéletre is kiható hatállyal jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és a 253. § (2) bekezdés szerint az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Záró rész

[17] A felperes pervesztes lett, a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme eredményre vezetett, ezért a Kúria kötelezte a felperest, hogy a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint fizesse meg a II. rendű alperesnek az elsőfokú, a fellebbezési és a felülvizsgálati eljárással felmerült együttes perköltséget. Ennek összegét a Kúria 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján, az ügyvédi munkával arányban állóan határozta meg.

[18] A felperes pervesztességére tekintettel köteles megfizetni az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. §-a alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2017. június 27.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző